

P6_TA-PROV(2004)0011

Razmere v Belorusiji

Resolucija Evropskega parlamenta o razmerah v Belorusiji

Evropski parlament,

- ob upoštevanju svoje predhodne resolucije o razmerah v Belorusiji,
- ob upoštevanju zlasti svoje Resolucije z dne 24. oktobra 1996 o razmerah v Belorusiji¹, s katero je sklenil, da ne bo sprejemal nadaljnjih korakov v smeri ratifikacije sporazuma EU-Belorusija o partnerstvu in sodelovanju, dokler beloruske oblasti jasno ne pokažejo, da imajo namen v celoti spoštovati osnovne demokratične in človekove pravice,
- ob upoštevanju zlasti svoje Resolucije z dne 5. julija 2001 o Belorusiji², sprejeti pred predsedniškimi volitvami leta 2001, in poročil parlamentarne trojke (Parlamentarna skupščina OVSE, Parlamentarna skupščina Sveta Evrope in Evropski parlament), objavljenih po splošnih volitvah 2000 (30. januar 2001) in predsedniških volitvah 2001 (4. oktober 2001),
- ob upoštevanju zlasti svoje Resolucije z dne 11. februarja 2003³ o odnosih med Evropsko unijo in Belorusijo: k bodočemu partnerstvu,
- ob upoštevanju izjave vrha OVSE v Carigradu 1999⁴,
- ob upoštevanju resolucij Sveta Evrope o položaju v Belorusiji in zlasti svoje Resolucije z dne 28. aprila 2004⁵ o preganjanju novinarjev v Republiki Belorusiji,
- ob upoštevanju nedavne kritike vodje pisarne OVSE v Minsku glede zaporne kazni za dva člana beloruske opozicije, obtožena obrekovanja beloruskega predsednika,
- ob upoštevanju izjave z dne 30. julija 2004 nizozemskega predsedstva v imenu Evropske unije o nesprejemljivem pritisku, ki ga beloruske oblasti izvajajo na Evropsko univerzo za humanistične vede v Minsku⁶,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. maja 2004 o evropski sosedski politiki - (KOM(2004)0373 končno),
- ob upoštevanju resolucij, ki jih je sprejela Komisija ZN za človekove pravice, in njenega sklepa o imenovanju posebnega poročevalca za Belorusijo,

¹ UL C 347, 18.11.1996, str. 168.

² UL C 65 E, 14.3.2002, str. 373.

³ UL C 43 E, 19.2.2004, str. 60.

⁴ SUM.DOC/2/99, z dne 19. novembra 1999.

⁵ Resolucija parlamentarne skupščine Sveta Evrope 1372 (2004).

⁶ 11835/1/04 REV 1.

- ob upoštevanju člena 103(4) svojega Poslovnika,
- A. ker bodo volitve v beloruski parlament potekale 17. oktobra 2004,
- B. ker se je predsednik Lukašenko odločil, da bo istočasno potekal referendum o brisanju člena iz ustave, po katerem je predsedniški mandat omejen na največ dva zaporedna petletna mandata,
- C. ker se je parlamentarna trojka strinjala, da tako parlamentarne kot predsedniške volitve 2000 oziroma 2001 niso bile svobodne in poštene ter je vlada v času pred njihovim potekom samovoljno ukrepala proti politični opoziciji, neodvisnim medijem in organizacijam za spremljanje poteka volitev,
- D. ker se je položaj v Belorusiji še dodatno poslabšal do takšne mere, da so človekove pravice kršene brezobzirno in v posmeh vsem, da je spodnji dom brez vsakršne zakonodajne pravice in gospodarstvo vodi sam predsednik; ker te kršitve vključujejo aretacije članov demokratične opozicije in uporabo drugih oblik represije proti njim, izbris iz uradnih seznamov političnih strank v volilni kampanji, napade in ustrahovanje kandidatov opozicije in onemogočanje prihoda predstavnikov opozicije na volišča;
- E. ker je EU že večkrat obsodila aretacije vodilnih članov opozicije s strani vlade Lukašenka in ker ni nikakršnega napredka v nerešenih primerih številnih izginulih oseb,
- F. ker je v zadnjih nekaj letih prišlo do ukinitve na podlagi "tehničnih" razlogov več kot 50 demokratičnih nevladnih organizacij z različnih področij in različnih političnih usmeritev, prek 20 neodvisnih množičnih medijev, nekaterih izobraževalnih ustanov in političnih strank, čeprav je bilo jasno razvidno, da je šlo v vseh primerih za kaznovanje teh organizacij zaradi kritičnosti do predsednika in njegove politike,
- G. ker so aretacije in sodni procesi iz političnih razlogov aktivistov demokratičnega gibanja in neodvisnih novinarjev ter deportacije tujih državljanov v Belorusiji redna praksa; ker sta bila samo pred nekaj dnevi dva člana beloruske opozicije, Valerij Levonevski in Aleksander Vasiljev, obsojena na dve leti zapora zaradi obrekovanja beloruskega predsednika,
- H. zelo zaskrbljen zaradi odločitve beloruskih oblasti o odvzemu dovoljenja za delovanje mednarodno priznani Evropski univerzi za humanistične vede v Minsku kot pravnemu subjektu, saj univerza predstavlja izjemen primer akademske svobode in prizadevanja za resnične evropske vrednote poučevanj in raziskovalnih programih, kar bo imelo težke posledice za akademsko prihodnost stotine študentov in profesorjev,
- I. upoštevajoč resolucijo Parlamentarne skupščine Sveta Evrope z dne 28. maja 2004, ki izpostavlja dokaze o vpletenosti najvišjih državnih uradnikov v ugrabitev in domnevno usmrnitev vodilnih osebnosti opozicije leta 1999,
- J. poudarjajoč vse večjo politično osamitev Belorusije, ki je edina vzhodnoevropska država, s katero EU še ni podpisala sporazuma o partnerstvu in sodelovanju,
- K. poudarjajoč dejstvo, da je Belorusija vključena v evropsko sosedsko politiko, vendar trenutno ne uživa ugodnosti povečanega sodelovanja zaradi pomanjkanja demokracije in načel pravne države, čeprav beloruski državljani upajo na boljše sodelovanje z Evropsko

unijo,

1. močno obsoja brezobzirne napade beloruskega režima na medije, novinarje, člane opozicije, borce za človekove pravice in vse ljudi, ki svobodno skušajo izraziti kritike na račun predsednika in režima; tako ravnanje se odraža v samovoljnih aretacijah, slabem ravnanju z zaporniki, izginotjih, preganjanju iz političnih razlogov in drugih dejanjih represije, ki so v posmeh osnovnim načelom demokracije in pravne države;
2. poziva beloruske oblasti, da zagotovijo, da bodo parlamentarne volitve 17. oktobra 2004 svobodne, poštene, enakopravne, odgovorne in pregledne, in da poskrbijo, da bo tako izvoljeni parlament dobil ustrezna pooblastila in naj zavrnejo nedemokratične ukrepe za izločitev glavnih demokratičnih opozicijskih strank, vključno z sklepom o nezakonitosti delovanja Delavske stranke in uradnim "opozorilom" Beloruski narodni fronti, ki je lahko prvi korak za njeno prepoved;
3. poziva prebivalce Belorusije, naj sodelujejo na prihajajočih parlamentarnih volitvah; odločno poziva osrednjo volilno komisijo, naj vsem političnim gibanjem v državi zagotovi enakovreden dostop do komisije in enake možnosti pri predlaganju kandidatov; poziva belorusko vlado, da dovoli spremljanje volitev s strani mednarodnih opazovalcev in tako zagotovi, da bodo izvedene svobodno in pravično; priznava velik pomen volitev za ponovno vzpostavitev demokracije v Belorusiji in ponovno vključitev Belorusije v mednarodno demokratično skupnost;
4. je mnenja, da so poskusi predsednika Lukašenka za podaljšanje njegovega predsedniškega mandata s pomočjo referendumov le še dodatna potrditev njegovega avtoritarnega načina vodenja države in poziva predsednika Lukašenka, naj spoštuje določila beloruske ustave glede najdaljšega možnega mandata za predsednika Republike in se vzdrži izvedbe referendumov o tem vprašanju;
5. poziva beloruske oblasti, naj nemudoma zaustavijo napade na vse izobraževalne ustanove v državi in naj spoštujejo temeljna načela akademske svobode, avtonomije poučevanja in strpnosti v izobraževanju;
6. izraža najglobljo zaskrbljenost ob zaprtju Evropske univerze za humanistične vede, kakovostne akademske ustanove, ki je razvila pomembne dejavnosti na področju kulturnega sodelovanja znotraj držav EU in posebej načela akademske svobode in avtonomije poučevanja. Prav tako izraža zaskrbljenost ob zaprtju šole Jakuba Kolasa, edine srednješolske ustanove, v kateri je celoten pouk potekal v beloruskem jeziku;
7. poziva beloruske oblasti, naj nemudoma izpustijo Valerija Levonevskega, Aleksandra Vasiljeva in Mihaila Lariniča in vse druge zaprte politične nasprotnike režima;
8. pozdravlja odločitev Komisije ZN za človekove pravice, da imenuje posebnega poročevalca za položaj človekovih pravic v Belorusiji in namerava pripraviti programa za izobraževanje o človekovih pravicah za različne družbene skupine;
9. poziva beloruske oblasti k spoštovanju pravic sindikatov in zlasti pravice do združevanja, ki jo zagotavljajo konvencije Mednarodne organizacije dela (ILO), ki jih je Belorusija ratificirala;

10. ponovno poudarja, da bo nadaljnji razvoj odnosov EU z Belorusijo še naprej odvisen od napredka v smeri demokratizacije in reform v državi;
11. poziva predsedstvo Sveta EU, naj od beloruskih oblasti zahteva, da delegaciji Evropskega parlamenta dovolijo spremljati volitve 17. oktobra 2004 in da ji omogočijo neodvisno spremljanje;
12. poziva Komisijo, da v največji možni meri uveljavi trenutne spontane programe izmenjav "ljudje za ljudi" med beloruskimi skupinami Černobilskih otrok in nekaterimi občinami v državah članicah EU; poziva v tej zvezi k ustanovitvi ad-hoc okvira za podporo tistih beloruskih občin, ki si resnično prizadevajo za uveljavljanje demokratičnih vrednot;
13. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, parlamentom in vladam držav članic, vladi in parlamentu Belorusije in parlamentarni skupščini OVSE ter Svetu Evrope.